

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 144.

21. Grudnia 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia. —

Wydział lekarski Wiedeński obchodził dnia 29. Listopada r. b. wspólnie z Akademią uroczystość, która w ich pamięci nigdy nie wygaśnie. Dzień ów przeznaczyła na świetne wprowadzenie i umieszczenie w sali konsystoryjalnej tutajnie i Uniwersytetu, kruszcowego popiersia Anzszego Józefa Barona Stift, C. R. rzeczywistego tajnego Radcy Stanu i Konferencyi, oraz pierwszego Leżarza przybocznego Cesarza Jmci; aby w tém stawić dowód najgłębszego uszanowania dla osoby swojego Naczelnika, którym chlubić się ma tak liczne powody i zostawić pomnik publicznego uznania jego wysokich zasług, położonych dla utrzymania życia ukochanego Monarchy, dla kraiu i dla nauk w ogólności, a w szczególności dla sztuki lekarskiej.

— Z Czech. —

Gazeta Pragška zawiera z d. 6. Grudnia co następuje:

C. K. rzeczywisty Podkomorzy i tajny Radca Karol Hrabia Chotek, będąc ze względu na swoje długoletnie wierne, pożyteczne usługi, szczególną zdadność i doświadczenie najwyższym Reskryptem Jego Cesarzkiej Mości z d. 3. Października b. r. W. Burgrabiem i Prezydentem Król. Czeskiego Gubernium mianowany, którego instalacja późniejszym Wysokiej Kancelaryi Nadwornej wyrokiem z d. 13. Października r. b. W. Ochmistrzowi kraioemu, Kazmierzowi Hrabieemu Deynie, była nakazaną, został dzisiaj przed południem o godzinie 10tej w Królewskim Gubernialnym domu w Pradze uroczystie instalowany.

— Z Węgier. —

Gazeta Preszburgska z dnia 8. Grudnia donosi:

Narady cyrkularne Stanów trwające od niejakiego czasu względem grawaminów, przerwane zostały w d. 5. t. m. 16szym połączone z posiedzeniem Izby obiedwóch, na którym Jego Cesarzowicowska Mość Arcyksiążę Palatyn raczył ze skutku swojego pośrednictwa u N. Pana wzglę-

dem kontrybucyi, stosownie do prozby Stanów na siebie przyjętego, zdać sprawę, jaką obecne Stany Państwa przyjęły iawnem oświadczeniem wdzięczności, którą jeszcze potem pojedynczo Xiążę Prymas Państwa i Sędzia Curiae Hrabia Brünswik, imieniem Stanów z największym uszanowaniem wynurzyli. Na prozbę Król. Zastępcy zezwolił Jego Cesarzowicowska Mość, aby tę relacją oddać Dyktaturze, co też niebawem zasło.

Kupiectwo znanej przez swój handel wsi Teuto Palanka w Komitacie Baskierskim, obchodziło w d. 22. Listopada uroczystość z powodu policzenia tego miejsca do rządu miasteczek.

(G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalia.

W Londynie odebrano gazety i listy z Lizbony do d. 18. Listopada, które w prawdzie donoszą o pojawieniu się zbrojno na granicy prowincyi Tras os Montes wysłanych z kraiu Portugalczyków, lecz nie mówią, aby istotnie tamże weszli. Gazety Paryżkie równie o tém nic nie namieniają.

Gwiazda z dnia 2. Grudnia wieczorem zawiera w tej mierze następujący artykuł: »Gazety opozycyjne uważają nowe wypadki na granicach Portugalii i Hiszpanii za najtrudniejsze i najważniejsze pytanie terażniejszego czasu i za nowe zupełnie. Atoli już w roku 1823 wojska Francuzkie pod wodzą Xięcia Angouleme były blisko tego miejsca, dokąd goniony był Margrabia Chaves, w ówczas Hrabia Amarante, przez Portugalczyka Riego (do Regin), który zbrojno wkroczył na ziemię Hiszpańską. Wtedy chciano w tej okoliczności widzieć zaród wojny między Francją a Anglią. Lecz Xiążę Angouleme wzbraniał się przyjąć Portugalczyków do swego obozu, i konstytucyoniści wrócili do swojej oyczyzny. Jeżeli Gabinet Tuileryjski w tak nadzwyczajnej okoliczności nie chciał się mieszać, tedy niepodobna do prawdy, by w okoliczności zwyczajnej swoją zmieniał politykę, osobliwie, gdy Gabinet Hiszpański oświadcza głośno swoje zamiary, a Król własną napisaną ręką, że w walce stronnictw w Portugalii neutralnym pozostanie.

))

Co się zaś w tém mniemaném zawikłaniu interesów Anglii dotyczyć, to przypomniemy sobie nie dawno wyrzeczone P. Kanninga słowa: »Anglii mieszać się nie będzie, aby iedney fakcyi lub stronnictwu nad drugiem dała przewagę.« Obianienia te są dostatecznymi dla tych, którzy kochają prawdę, a mniemana niespokojność umysłów względem tego pytania jest tylko niepewnością, w którą je wprawiają namiejętne wykłady Dzienników: Jak bez żadnego związku są ich przedstawienia o środkach do przywrócenia porządku wypływa ztąd, że Gazeta Codzienna *Quotidiennes* żąda: Francya złaćmać powinna swoją neutralność w chwili, w której Anglii swoją ogłasza, i oświadczyć się przeciwko rzeczy, która pochodzi z woli Dom Pedra; a Dziennik Rozpraw: Francya powinna swoje wojska z Hiszpanii wyciągnąć w chwili, w której onę ma za zagrożoną; inne nakoniec żądają, aby Hiszpanii narzućca Konstytucyją. W tém zamieszaniu widoków naylepiej jest spuścić się na mądrość Króla, który chwyci się strony naylepszey i godności Francyi naystosowniejszey.«

(D. Au.)

Wielka Brytania i Irlandyia.

W dniu 27. Listopada były w pałacu S. James pierwsze, wielkie proczyste pokocie, na których liczne zebrało się zgromadzenie, przyczem wiele osób przedstawiono Królowi. W d. 1. Grudnia chciał Król obecnością swoją zaszczyć teatr Drurylane.

Król Jegomość odwiedził w d. 24. Listopada brata swego Xięcia Yorku, i bawił więcej godziny.

(D. Au.)

Lord Liverpool z powodu przełożenia kilku petycyi przeciwko ustawom zbożowym, oświadczył w Izbie Wyższey, iż Rząd te powszechne środki, które względem ustawy zbożowych zamysła przełożyć, mocno postanowił, lecz takowe dopiero po Bożem narodzeniu wniesie, aby Izba o ile być może była zupełną.

P. Huskisson w przełożeniu swoim uczynionem w Izbie Niższey d. 25. Listopada, z powodu bilu uwalniającego Ministrów względnie obcego zboża, rzekł: że Parlament szczególnię dla tego przedmiotu inż teraz jest zwolany. Bil szczególnię jest także potrzebny, aby podrzędne narzędzia przywozu uczynić wolnemi od wszelkięj odpowiedzialności. Podówczas, gdy wydany był rozkaz (1. Września) terażniejsi Ministrowie Parlamentu po większey części byli na wsi, i musieli własnymi oczyma widzieć, że stan żniw tego wymagał środka.

Pan Huskisson wystawił szczegółowo, iak

różne rodzaje zboża powoli, od d. 15. Czerwca, coraz rzadszemi i droższemi stawały się, i aż do 1. Września, coraz bardzięj drożały. Mówił dalęj, że miano także na uwadze doniesienia z północy, i przekonano się się, że obowiązek ku Królowi i Parlamentowi, którzy zafufanie swoje w Ministrach położyli, wymagał, ochraniać Anglię od niedostatku. Nigdy ón takiego nie zazał niebezpieczeństwa, gdzie szło o byt całej ludności. Niepodobna było czekać do d. 15. Listopada, przed którynto czasem prawo dozwoliło stworzyć porty. Polityk, któryby nie był zdolnym między naruszeniem ustawy a głodem, wybierać, byłby zdradził zaufanie Korony i Parlamentu. »Zresztą — rzekł P. Huskisson — Rady Korony ile możności trzymali się istniejący ustawy względem opłaty od wprowadzenia; wprowadzający muszą mianowicie obowiązywać się opłatę niścić, którą dopiero teraz Parlament postanowił ma. Ztąd musi Parlament upoważnić teraz Ministrów do pobierania tężze opłaty. Zatem tę opłaty nie oznaczyli sami Ministrowie; byłoby to kary godne naruszenie konstytucyi, i żaden Xiążę z domu Brunswickiego nie byłby takięj rady przyjął.«

Oprócz bilu wynagradzającego żadał ieszcze P. Huskisson pozwolenia do wprowadzenia obcego zboża za opłatą, aż do 15. Lutego.

Przedmiot odmiiany ustaw zbożowych będzie wprawdzie po Bożem narodzeniu pod rozpoznanie wzięty, lecz P. Huskisson żadał tajemnego Wydziału, w którymby inż teraz Izba Niższa wzięta na uwagę rozporządzenie Rady względem pozwolenia do prowadzenia pewnych zagranicznych rodzajów zboża. Zatem te dwa przedmioty będą od siebie oddzielone. Przy samych ustawach zbożowych będzie mowa o ogólnym stanie rolnictwa angielskiego. (G. Wiéd.)

Sir Walter Scott powrócił z córką swoją do Edynburga. Przywiózł ón z sobą wiele dokumentów z Paryża, z Ministryum Lorda Bathurst i z Admiralityi Londyńskiej, ściągających się do Napoleona; takowe mają być do jego dzieła iako dodatki załączone.

Dziennik wychodzący w Bombay dołosi pod dniem 24 Czerwca ważną wiadomość o śmierci Rendszyda Singha, potężnego Xięcia, którego Państwo styka się z kraiami Kompanii Wschodnio-Indyjskiej. Słychać oraz, że dwóch jego synów walczy o panowanie. Bez wątpienia Rząd Angielski będzie pośrednikiem, i przez podział potęgi, zmniejszy niebezpieczeństwo dla swoich posiadłości. Trzeci syn Rendszyda miał zostać neutralnym.

W dniu 27. Listopada stanął nieiaki Rocca (znany przyjaciel Pani Stael: autor Pamiętników o wojnie Hiszpańskiej przeciwko Buonapartemu?) przed Sądem Królewskim w Londynie, pociągnięty z powodu pisma potwarzczego przeciwko Portugalskiemu Posłowi, Margrabi Palmella wydanego, w którym onemuż, iakoteż innym Portugaliskim Ministrom zarzuca, iż sobie pewne znaczne summy nieprawnie przywłaszczają mieli. Adwokat Margrabiiego, P. Brougham, oświadczył, iż z uwagi na przeproszenie i odwołanie wszystkich wyrażen, czego oskarżony dla zacnego Margrabiiego dopełnił, iakoteż daley z uwagi na stałe zdrowie onegoż, nie iest upoważniony do magać się jego ukarania, lecz iedynie wniesić, iżby oskarżony obowiązał się, na wezwanie stawić się i odebrać wyrok. Oskarżony dał 500 funtów szterl. rękomyi, iż to uczyni, i został puszczony na wolność. (D. Au.)

Francyia.

Dnia 24. Listopada przewodniczył Król bezpośrednio po Radzie Ministeryjalney, Radzie Gabinetowey, na której oprócz Ministrów Sekretarzów Stanu, znajdowali się Ministrowie Stanu Hrabia Beugnot, Wice-Hrabia Lainé; Margrabi Talara i Xiążę Brissac, tudzież Radcy Stanu Baron Cuvier i P. Vatistenil.

Gwiazda donosi, że fregata Flora, bryg le Genie i galiota la Raillais w d. 22. Listopada z Brestu wypłynęły, aby się połączyć z eskadrą na stanowisku brzegów Afrykańskich, upoważnionem nie dopuszczać handlu niewolnikami. W tym samym celu wypłynął z Toulonu bryg Alcibiades. (G. Wied.)

Zjednoczone Niderlandy.

Na posiedzeniu drugiey Izby Stanów Jeneralnych z d. 21. Listop. Prezydent przełożył przez Króla udzielony projekt do ustawy, zawierający te odmiany w Taryfie cłowey wprowadzania i wywozu, iakie Monarcha stósownie do tego, czego interes narodowy wymaga, przełożyć osądził za potrzebę. Osnowa samego projektu do ustawy nie była ieszcze wiadomą.

Liczba w ostatnim tygodniu Listopada w Groenindze zmarłych, wynosiła osób 85, zatem zmniejszyła się o 43. I w Leeuwarden ustaie zaraza. W Fryzlandyi zdaie się także w ogólności zmniejszać, wyjąwszy Sneek, gdzie w iednakowym stopniu grasnie. Tak w Leeuwarden iak i w Groenindze stósownie do wyższego rozkazu nie mogą być więcey zwłoki w kosciołach chowane.

(D. Aust.)

Niemcy.

W d. 27. Listopada otworzono w Monachium Królewski instytut głuchoniemych z Freysing przeniesiony. Teraz znajduje się w nim 23 wychowanców płci oboiey, z których 20 utrzymywani są kosztem uposażenia.

P. Antonio Jose Rademacker, przez Cesarza Brazylijskiego Konzulem w wolnym hanzyiatach iakoteż mieście Bremie, iakoteż w wolnych miastach Lubece i Hamburgu mianowany, przybył z Rio de Janeiro, i został tamże i w Hamburgu uznany. (D. Au.)

Szwecyia i Norwegia.

Król Jmć Szwedzki z uwagi, że brak wody do mielenia zboża, a ztąd wyrabianie mąki w sposobie niepokojącym utrudza, zniżył cło od wprowadzenia mąki żytney aż do d. 1. Kwietnia roku przyszłego. — Z niektórych okolic donoszą, że przez mrozy, które nastąpiły i tak mała woda na młyny, zmniejszyła się. — Gazeta Szwedzka Stanu zawiera Okólnik Króla Jego Mości, nakazujący, aby zdolnych do pracy ludzi w prowincyiach, którym z powodu nieurodzaju trudno zarobić na utrzymanie, o ile byd może umieszczano przy różnych robotach, przedsiębranych kosztem kraiu. Mówią, że Król z tego samego powodu kazał w Stolicy użyć 600 ludzi do upiększenia zwierzyna. — Ajenci Baszy Egipskiego prosili Rządu Szwedzkiego o pozwolenie wybudowania kilku fregat na warstatach Szwedzkich, czego onym iednakże odmówiono. (D. Au.)

Daniia.

Gazeta *Skilders* w Kopenhadze wychodząca, umieściła obszerny artykuł dla spokojności tamecznych mieszkańców, którzy przy raptownem podnoszeniu się cen zboża w Kopenhadze obawiali się za nadto nie być wysokie. Z tego artykułu wiadać, że wywoz zboża nie nagradza tam więcey trudów. Dodają i tę uwagę, że ceny zboża w największych miastach handlowych nad morzem wschodniem, iakoto: w Gdańsku, Królewcu, Lipawie, Ridze, równie i gdzieindziej: w Londynie, Amsterdamie, i t. p. niższe są niżli w Kopenhadze.

Podług uwiadomienia Magistratu Kopenhagskiego, wydanych będzie ze szpichlerzów 20000 beczek żyta na rachunek Kassy mieyskiey. (D. A.)

Prussy.

Król Jegomość raczył Swemu *Grand Maitre de la Garderobe* i pełnomocnemu Ministrowi kilku Niemieckich Dworów i w Hamburgu, Hra-

biemu Grate przy obchodzeniu jego pięćdziesiąt-letniego jubileuszu służby, dać order orła czarnego.

Pokup na zboże w Anglii, ożywił handel w Królewcu. Podniesienie się cen spowodowało gospodarzy swoje plony także iak nayspieszniej wysłać, ztąd dowóz był znaczny; równie kupcy starali się korzystać z pomyslnych konjektur i byliby więcéy wysłali, gdyby większa ilość była okrętów. — (G. Wied.)

Rossyia.

— Z Petersburga d. 13. Listopada. —

Rozkazem dziennym z d. 8. b. m. J. Cesarzewicowska Mość W. Xiążę Michał mianowany został Dowodzcą korpusu gwardyi, w miejsce Jenerała Adjutanta Woynowa, który otrzymał 6ciomiesięczny urlop dla poratowania zdrowia, a razem nominacyię na naczelnika 7go korpusu piechoty. — Jenerał piechoty Rudzewicz I., Dowódzca 7go korpusu piechoty, mianowany został w tymże stopniu do korpusu 3go takięże broni. — Przy pochlebnym liście z d. 14. Paźdz. Jego Cesarzka Mość raczył udarować wielkim Krzyżem orderu Sgo. Włodzimierza 1szey klasy, rzeczywistego Radcę Stanu Hanikowa, Ministra Swego w Dreźnie. — Rzeczywisły Radca Stanu Dubaczewski, Jeneralny Konsul Rossyyski w Anglii na własne żądanie uwolnionym został od obowiązków; miejsce zaś jego zastąpił Radca Kollegialny Benekhausen, Wice-Konzul w Londynie. — Radca Lascaris, należący do Konzulatu naszego w Neapolu, mianowany został Wice-Konzulem w Palermo. — Cała skłádka na wzniesienie pomnika naszemu sławnemu poecie Łomonosowowi, iak dotychczasowe ięzy zbiory ogłosił »Inwalid Ruski«, wynosi 18,221 rub. 32 kop.; do tęy liczby 2115 rub. 40 kop. wpłynęły z przedaży poezyi Senatora Chwostowa. — Kopalnie białego kamienia, który z początku wzięto za marmur, odkryte zostały w Gubernii Twerskięy, o 15 wiorst od miasta Zubcowa, w dwóch pagórkach, na gruntach częścią Koronnych, częścią należących do osób prywatnych. Jenerał Gubernator Witebski, Mohilewski, Smoleński i Kaługski, doniósł to do wiadomosci Ministra Skarbu i natychmiast probki rzeczonoego kamienia przesłane zostały do korpusu kadetów górniczych, gdzie rozpoznano, że nie był to wcale marmur, ale kamień, którego można będzie użyć do ozdób architektonicznych i w litografii; w skutek czego na rozkaz Ministra korpus górniczy podał do Dziełników wiadomość o tęp ważnem odkryciu, które winni iesteśmy mieszczaninowi z Sycezwa, nazwiskiem Timoszew. (Mon. War.)

Turcyia.

— Z Tryiestu d. 2. Grudnia. —

Dzisiejszy Dostrzegacz Tryiestyński zawiera eo następuie:

»Dnia 29. Listopada zawięła tu z Zante C. K. Austriacka kupiecka brygantyna Palanta z C. K. Kapitanem korwety Dinellim i C. K. Porucznikami okrętów liniowych: Marsich i Hrabią Boll, C. K. Podkomorzym, iako podróżnymi, którzy podwóynego doznali nieszczęścia; albowiem okręt, na którym płynęli, rozbił sie, i zostali przez Greków zrabowani. Płynąc wraz z innymi Oficerami C. K. marynarki i kilku podróżnymi na okręcie przewózowym *il Giusto*, dowódtwa Porucznika fregaty Celigoli, przeznaczonym ze Smyrny do Tryiestu, napadł ich przy brzegach zachodnich Morei, właśnie między kończatością Katakolo i zamkiem Tornese, gdzie się trzy bardzo niebezpieczne mielizny znajdują, silny południowo-południowo-zachodni wiatr i rzucił ku brzegom, gdzie się okręt rozbił. Osadzie udało się nie tylko siebie ocalić, leez część ładunku i rzeczy kosztownych uratować. Atoli los chciał mieć, iż chociaż uszli wściekłości bałwanów, wpadli w ręce okrutników, którzy się chętpią ludzkością. Władza miejscowa Grecka ndawszy się na miejsce, gdzie się okręt rozbił, przyrzekła osadzie i wszystkim obronę i pomoc, i zostawiła pewną liczbę żołnierzów, aby ich od bezprawiom zastonić. Nieszczęśliwi tyle powzięli zaufanie ku swoim obrońcom, iż wydobywszy ze swoich iuków rzeczy kosztowniejsze, pochowali ie dla większego bezpieczeństwa koło siebie. Dnia 12. Listopada rano postrzegli spuszczaiącą się z okolicznych wzgórków kupę zbroynych, którzy przy odgłosie trąb i okrzykach zbliżywszy się ku miejscu, gdzie obozowali, podobnie rozbojnikom napadli na nich, i zabrali onym wszystko, co z bałwanów morskich uratować zdołali, a może byliby się i krwią onych zmazali, gdyby tym chciwym łupu łotrom nie byli wszystko chętnie oddali, aby tylko życie ocalić. Poczęp wsiadłszy na małą szalupę, stojącą w porcie Phyrgos, popłynęli do Zante, gdzie będący C. K. bryg Orion opatrzył ich we wszelką żywność i dał im pomoc. Trzey wspomnieni podróżni wsiadli potem na wyżey wspomnioną brygantynę i iak namieniliśmy, szczęśliwie do tego przybyli portu; reszta ich towarzyszóv nieszczęścia spodziewaną jest wkrótce na statku Trabacolo. — Wspomnieni Oficerowie oddają pochwały Kapitanowi Eliaszowi Baltich, dowódczy brygantyny, na której przyptynęli.« — (D. A.)